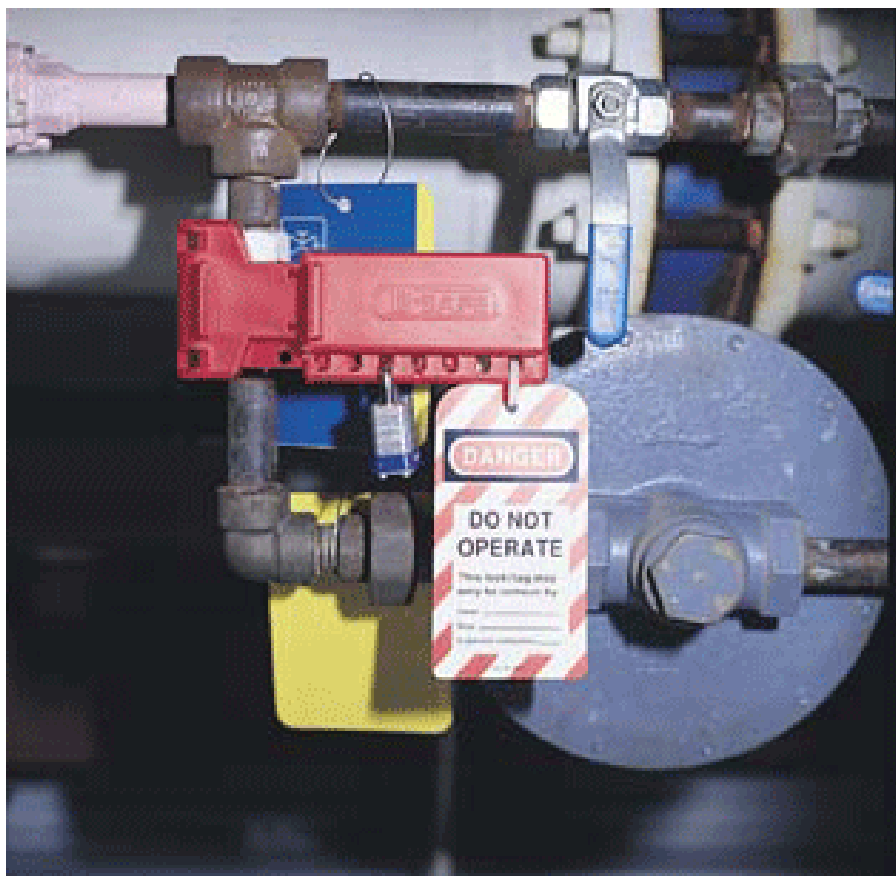
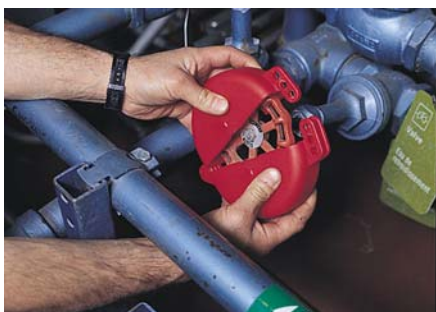

Lockout/Tagout ปิดเครื่องจักร/ติดป้ายเตือน

Source: OSHA 3120-2002 (Revised), 29 CFR Part 1910.147; the Control of Hazardous Energy (Lockout/Tagout)

ความหมายของ Lockout/tagout

Lockout/tagout หมายถึง กระบวนการปฏิบัติเฉพาะกิจ ปกป้องลูกจ้างให้พ้นอันตรายจากพลังงานของเครื่องจักร (รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานภายนอก เช่น ไฟฟ้า เครื่องยนต์ แรงดันก๊าซ ฯลฯ เป็นตัวขับเคลื่อนหรือทำให้เกิดการทำงาน) เนื่องจากมีการเดินเครื่องโดยไม่คาดคิด หรือปล่อยพลังงานที่เป็นอันตรายขณะทำงานบริการ (ติดตั้ง ปรับเปลี่ยน ปรับแต่ง เสริมชิ้นส่วน ฯลฯ) หรือซ่อมบำรุง ทั้งนี้ก่อนมีการทำงานดังกล่าว จะต้องปิดเครื่องและถอดสายเชื่อมต่อกับแหล่งพลังงานออก จากนั้นให้บุคคลผู้ซึ่งได้รับการมอบหมายทำการล็อก

(Lock) หรือแขวนป้าย (Tag) อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อป้องกันไม่ให้มีการปล่อยพลังงานอันตรายและดำเนินการตามขั้นตอนเพื่อให้มั่นใจว่า การปิดเครื่องจักรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

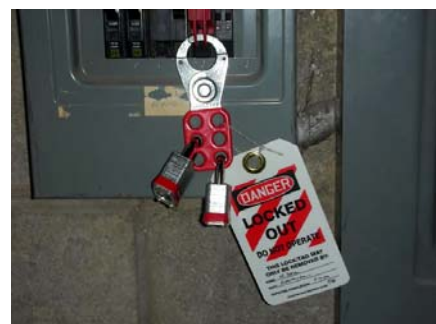
กรณีมีแนวโน้มจะเกิดการปล่อยพลังงานที่หลงเหลืออยู่ หรือมีการสะสมพลังงานตกค้างจนถึงระดับเป็นอันตราย นายจ้างจะต้องมั่นใจว่า ลูกจ้างมีกระบวนการปฏิบัติเพื่อป้องกันการบาดเจ็บจากผลของการปล่อยพลังงานตกค้างเหล่านั้นเป็นอย่างดีแล้ว

อุปกรณ์ Lockout จะทำให้เครื่องจักรอยู่ในตำแหน่ง “ปิด” และมีสถานะ “ปลอดภัย” เนื่องจากมีกระบวนการป้องกันไม่ให้เครื่องจักรกลับมาทำงานใหม่โดยไม่ตั้งใจหลังจากปิดการทำงานของเครื่องอย่างสมบูรณ์ไปแล้ว ทั้งนี้ จะ

มีการล็อกและรักษาสถานะนั้นจนกว่าภารกิจจะเสร็จสิ้น ไม่มีใครเปิดหรือเดินเครื่องจักรได้หากไม่มีลูกกุญแจ อุปกรณ์ไฮลอค หรือเครื่องมือที่ไม่ได้ใช้งานตามปกติ เช่น กุญแจผี เครื่องมือตัดกลอนหรือแม่กุญแจ ฯลฯ

สำหรับอุปกรณ์ Tagout จะใช้เพื่อบอกให้รับรู้ว่าได้มีการปิดการทำงานของเครื่องจักรนั้นแล้วโดยบุคคลที่ได้รับการมอบหมาย เป็นการเตือนไม่ให้ลูกจ้างเปิดเครื่องจักรขณะปฏิบัติงานบริการหรือซ่อมบำรุง แต่เพราะเคลื่อนย้ายได้ง่ายจึงให้การป้องกันน้อยกว่าอุปกรณ์ Lockout

- ข้อบังคับ OSHA ก่อนปฏิบัติงานบริการหรือซ่อมบำรุง**
1. เตรียมการปิดเครื่องจักร
  2. ปิดเครื่องจักร

3. ปลดการเชื่อมต่อระหว่างเครื่องจักรกับแหล่งพลังงาน (ถอดปลั๊ก/ตัดเบรกเกอร์)
4. ใช้อุปกรณ์ Lockout หรือ Tagout กับเครื่องจักรที่ปลดพลังงานออกหมดแล้ว
5. ปลดปล่อย เคลื่อนย้าย หรือใช้อิทธิกรอื่นๆ เพื่อให้เครื่องจักรปลอดภัยจากพลังงานที่เป็นอันตรายซึ่งยังคงค้างหรือเก็บสำรองไว้ หาก

พบแนวโน้มหรือความเป็นไปได้จะเกิดการสะสมพลังงานอันตรายเหล่านั้น ต้องมีการตรวจสอบและยืนยันเป็นระยะๆ ว่า ไม่มีการสะสมพลังงานจนถึงระดับอันตรายระหว่างปฏิบัติงาน และ

6. ตรวจสอบและยืนยันสถานะ **“ปลดพลังงาน”** ของเครื่องจักรตลอดเวลาระหว่างการบริการหรือซ่อมบำรุง

ข้อบังคับตามมาตรฐาน OSHA ก่อนการยกเลิก Lockout/Tagout

ลูกจ้างผู้ปฏิบัติงานกับเครื่องจักร **“ปลดพลังงาน”** อาจได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิต หากทำการเคลื่อนย้ายอุปกรณ์ Lockout/Tagout และเดินเครื่องใหม่โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องย้ำที่ลูกจ้างจะต้องปฏิบัติตามกฎซึ่งกำหนดไว้ว่า **“ผู้ติดตั้งอุปกรณ์ Lockout/Tagout เท่านั้นจะเป็นผู้ปลดหรือยกเลิก”**

ก่อนจะมีการยกเลิก Lockout/Tagout ลูกจ้างที่ทำงานบริการหรือซ่อมบำรุงเครื่องจักรจะต้องปฏิบัติตามนี้

1. ตรวจสอบเครื่องจักร หรือชิ้นส่วนประกอบต่างๆ เพื่อให้มั่นใจว่าได้ติดตั้งเรียบร้อย และมีการนำส่วนที่ไม่ต้องการออกไปจากพื้นที่
2. ตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจ คนงานทุกคนอยู่ในตำแหน่งปลอดภัยและห่างจากเครื่องจักร หลังจากยกเลิก Lockout/Tagout ไปแล้ว ก่อนจะเปิดเครื่องจักรให้กลับมาทำงานอีกครั้ง นายจ้างต้องมั่นใจว่า ลูกจ้างทุกคนที่ปฏิบัติงานบริการ/ซ่อมบำรุง รวมถึงบุคคลอื่นที่อยู่ในพื้นที่นั้นได้รับรู้โดยทั่วกันแล้วว่า Lockout/Tagout ถูก ยกเลิกและเครื่องจักรกำลังจะเปิดทำงานใหม่

กรณีและผู้ติดตั้งอุปกรณ์ Lockout/Tagout ไม่สามารถจะทำการยกเลิกด้วยตัวเอง (เกิดขึ้นยากมาก) นายจ้างจะต้องกำหนดตัวบุคคลให้ทำหน้าที่แทนตามขั้นตอนที่ถูกต้องและปลอดภัย

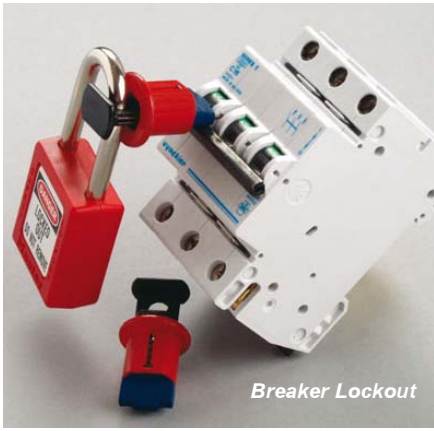
หลักการสำคัญในกระบวนการ Lockout
● ใช้ล็อคส่วนตัวเท่านั้น (Only Personal Locks) ในการทำ Lockout

พนักงานที่เข้าไปบริการ/ซ่อมบำรุงจะใช้ อุปกรณ์ล็อคของตัวเองทำการล็อคสวิทช์ ตัวตัดหรือวาล์วซึ่งเรียกรวมๆ ว่า อุปกรณ์ตัดกำลังของเครื่องจักรที่อยู่ในสถานะ **“ปิดการทำงาน”** และต้องเก็บกุญแจคลายล็อคไว้กับตัวเองตลอดเวลา เจ้าของล็อค (หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทน) เท่านั้น จะเป็นคนปลดหรือคลายล็อคหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

อุปกรณ์ล็อคส่วนตัวนี้ บุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของ (หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนหรือซูเปอร์ไวเซอร์) จะไม่มีลูกกุญแจคลายล็อคในกรณีมีพนักงานหลายคนเข้าไปทำงานด้วยกัน ทุกคนต้องมีอุปกรณ์ล็อคส่วนตัวเพื่อล็อคสวิทช์ไว้ด้วยกันทั้งหมด จะไม่ใช่ล็อคคร่อมกันในการทำ Lockout เพื่อให้มั่นใจว่า จะไม่มีการเปิดสวิทช์เดินเครื่องจักรทำงานอย่างเด็ดขาดหากงานยังไม่เสร็จสมบูรณ์หรือยังมีคนอยู่ในพื้นที่อันตราย

● 5 ขั้นตอนพื้นฐานในการทำ Lockout
 ลำดับต่อไปนี้เป็นขั้นตอนพื้นฐานในการทำ Lockout ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ได้เกือบทุกชนิด ซึ่งพนักงานซ่อมบำรุง ติดตั้ง ตรวจสอบ ฯลฯ จำเป็นอย่างยิ่งจะต้องเรียนรู้

1. ระบุเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องทำ Lockout
2. ปิดการทำงานของเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ จากนั้นตรวจสอบให้แน่ใจว่า ส่วนเคลื่อนไหวได้ทั้งหมดของเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ได้หยุดสนิทแล้ว ทั้งนี้ การปิดระบบการทำงานดังกล่าว จะต้องไม่ก่อให้เกิดอันตรายแก่พนักงานคนอื่น
3. ระบุอุปกรณ์ตัดกำลัง (สวิทช์ ตัวตัดวาล์ว ฯลฯ) ที่ต่อกับแต่ละแหล่งพลังงานของเครื่องจักรและทำการปิดหรือตัดการทำงานของอุปกรณ์เหล่านั้นให้หมด
4. ใช้อุปกรณ์ล็อคส่วนตัวล็อคอุปกรณ์ตัดกำลังซึ่งอยู่ในสถานะ **“ปิด”** ทุกตัว และให้แน่ใจว่า ได้ทำการล็อคในลักษณะที่ไม่สามารถเปิดอุปกรณ์ตัดกำลังเหล่านั้นไม่ว่าในกรณีใดๆ อย่างแน่นอนหนาแล้ว
5. ทำการทดสอบเพื่อให้มั่นใจว่าระบบ

Breaker Lockout

Lockout ที่อุปกรณ์ตัดกำลังได้ทำอย่างครบถ้วน และมีประสิทธิภาพวางใจได้ (สามารถทดสอบด้วยการทดลองเปิดการทำงานของเครื่องจักรหลัง Lockout ทั้งนี้ ก่อนมีการทดสอบต้องกันคนงานทั้งหมดในบริเวณนั้นออกไปห่างๆ เพื่อไม่ให้ได้รับอันตรายหากระบบ Lockout ไม่ทำงานหรือทำงานไม่สมบูรณ์ ซึ่งการทดสอบดังกล่าวนี้ทำได้ทั้งแบบที่ละจุดหรือแบบรวมหลายจุดที่อยู่ใกล้เคียงกัน)

● การ Lockout ระบบไฟฟ้า

เครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้กันในสถานประกอบการทั่วไป ส่วนใหญ่ใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงาน แน่หนอนว่าอุปกรณ์เหล่านี้จะต้องทำการ Lockout ระบบไฟฟ้าก่อนพนักงานจะเข้าไปซ่อมบำรุง

เครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใช้ไฟฟ้าเป็นแหล่งพลังงานซึ่งในที่นี้จะขอเรียกรวมๆ ว่า “อุปกรณ์ไฟฟ้า” โดยทั่วไปจะมี 2 ชนิด ได้แก่

1. อุปกรณ์ชนิดมีปลั๊กในตัว (Plugged-in Equipment) เป็นอุปกรณ์ที่รับกระแสไฟฟ้าผ่านปลั๊กเสียบที่มีอยู่ในตัวเอง เมื่อไม่ได้ใช้งานสามารถถอดปลั๊กออกได้ทันที
2. อุปกรณ์ชนิดเชื่อมต่อถาวรหรือใช้สายแรงสูง (Permanently Connected or Hard-Wired Equipment) เป็นอุปกรณ์ที่เชื่อมต่อโดยตรงกับระบบจ่ายกระแสไฟฟ้าจากภายนอกเป็นการถาวร ส่วนใหญ่จะเป็นเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่ใช้กำลังไฟฟ้ามากเป็นพิเศษ ใช้สายต่อขนาดใหญ่และมีตัวตัดกำลังไฟเป็นตัวควบคุมหลัก

ขั้นตอนการ Lockout อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดมีปลั๊กในตัว (Plugged-in Lockout)

- ระบุเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องทำ Lockout
- ปิดระบบการทำงานของเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และตรวจสอบให้แน่ใจว่า ส่วน

Switch Lockout/Tagout

Plugged-in Lockout

ที่มีการเคลื่อนไหวได้หยุดสนิทแล้ว

- ถอดปลั๊กออกจากเต้าเสียบ ล็อคปลั๊กที่ถอดออกจากเต้าเสียบแล้วนั้นด้วยอุปกรณ์ล็อคส่วนตัว ยกเว้น หากปลั๊กอยู่ใกล้ตัวผู้ปฏิบัติงานซึ่งสามารถมองเห็นและควบคุมได้ง่าย ไม่ต้องทำ Lockout

ทดสอบประสิทธิภาพของ Lockout ทำได้โดยการลองเปิดสวิทซ์เครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ ถ้าไม่ทำงานแสดงว่าระบบ Lockout มีความสมบูรณ์แบบแล้ว

หมายเหตุ กรณีไม่ได้ทำ Lockout ปลั๊กอุปกรณ์ไฟฟ้า หากพนักงานซ่อมบำรุงต้องไปที่อื่นขณะงานยังไม่เสร็จ ควรทำ Lockout ปลั๊กไว้เพื่อป้องกันบุคคลอื่นที่เข้ามาในพื้นที่ทำงานทำการเสียบปลั๊กโดยไม่ตั้งใจซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดอันตรายหรือทำให้งานซ่อมบำรุงที่ทำค้างไว้เกิดความเสียหายร้ายแรงขึ้นมาได้

ขั้นตอนการ Lockout อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดเชื่อมต่อถาวร

- ระบุเครื่องจักร เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องทำ Lockout
- ปิดการทำงานของเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และต้องตรวจสอบให้แน่ใจว่า ส่วน

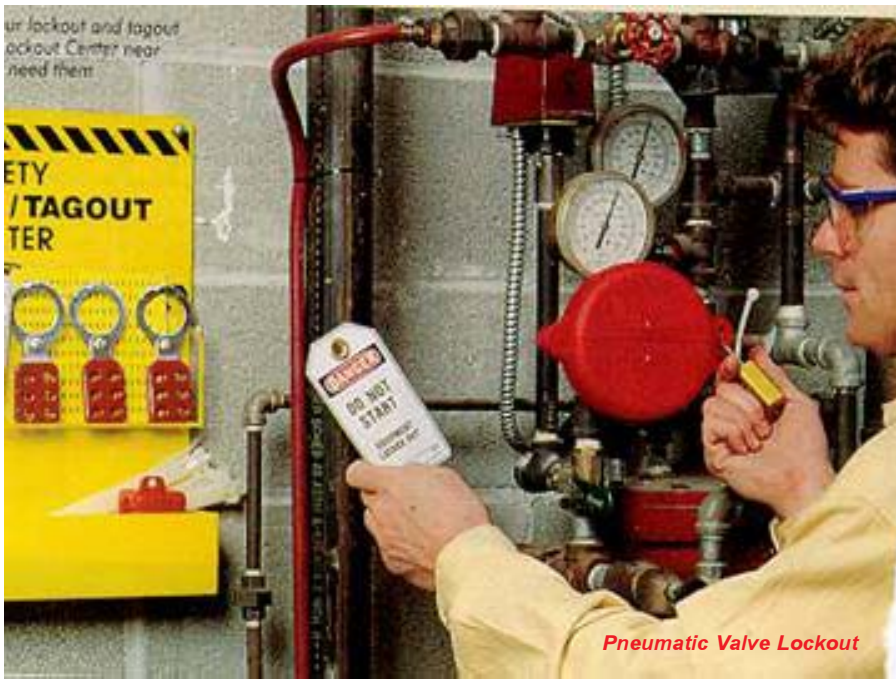

Electrical Control Panel Lockout

ที่มีการเคลื่อนไหวได้หยุดสนิทแล้ว

- ค้นหาแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้า เมื่อพบแล้ว ให้ตัดการเชื่อมต่อระหว่างเครื่องจักรกับแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้านั้น
- ใช้อุปกรณ์ล็อคส่วนตัวล็อคอุปกรณ์ตัดกำลังที่ได้ตัดการเชื่อมต่อกับแหล่งจ่ายกระแสไฟฟ้าไปแล้ว และเนื่องจากส่วนใหญ่อุปกรณ์ตัดกำลังติดตั้งอยู่ภายในตู้คอนโทรลมีฝาครอบ การทำ Lockout ในที่นี้จึงหมายถึงการล็อคหรือใส่กุญแจที่ฝาครอบดังกล่าวเพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นเปิดฝาครอบแล้วเปิดสวิทซ์อุปกรณ์ตัดกำลังของเครื่องจักรขณะมีการปฏิบัติงานซ่อมบำรุง อย่างไรก็ตาม หากสวิทซ์อุปกรณ์ตัดกำลังอยู่ใกล้ตัวผู้ปฏิบัติงานซึ่งสามารถมองเห็นและควบคุมได้ง่าย ไม่จำเป็นต้องทำ Lockout

หมายเหตุ ตู้คอนโทรลซึ่งมีอุปกรณ์ตัด

Pneumatic Valve Lockout

Shutoff Valve Lockout

กำลังของเครื่องจักรหลายตัวรวมอยู่ในตู้เดียวกัน จะต้องทำ Lockout เฉพาะสวิทช์ตัดกำลังไฟของเครื่องจักรที่จะทำการซ่อมบำรุงเท่านั้น และต้องไม่ลือคฝาครอบตู้ เนื่องจากอาจมีช่างซ่อมบำรุงคนอื่นเข้าไป Lockout สวิทช์ตัดกำลังของเครื่องจักรที่ต้องการซ่อมหรือตรวจสอบ

ทดสอบประสิทธิภาพของ Lockout ทำโดยการลองเปิดสวิทช์เครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ ถ้าไม่ทำงานแสดงว่า Lockout มีความสมบูรณ์แบบแล้ว อื่นๆ ในขั้นตอนนี้ ต้องกันคนงานให้อยู่ห่างจากพื้นที่ทำงานเพื่อป้องกันเหตุไม่คาดฝันอันอาจทำให้เกิดอันตรายได้

● ความต่อเนื่องของ Lockout

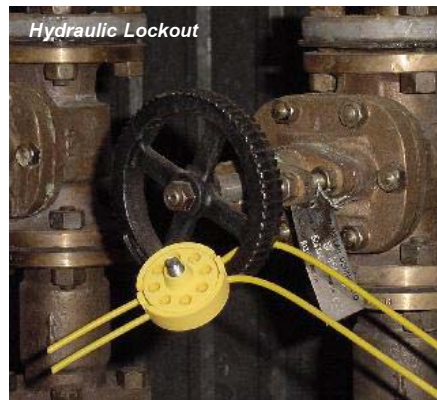
ตามหลักการแล้ว Lockout ต้องมีความต่อเนื่อง กล่าวคือ “ต้อง Lockout จนกว่างานจะเสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์และไม่มีใครอยู่ในพื้นที่อันตรายแล้ว” ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนกะการทำงานและมีคนอื่นเข้ามาทำแทนคนทำงานเดิม แต่ Lockout จะต้องไม่ดับไป โดยใช้วิธีเปลี่ยนลือคไปเป็นของคองงานที่มาใหม่ (คองงานเดิมปลดลือคของตัวเองไป แล้วคนใหม่เอาของตัวเองมาทำ Lockout แทนที่)

● การทำ Lockout ระบบอินเตอร์ล๊อค

การทำ Lockout กับเครื่องจักรที่มีระบบ Interlock เช่น สายพานลำเลียง แท่นลิฟต์ ฯลฯ ต้องมีการทดสอบ Lockout ภายใต้งี้อื่นๆ โดยเฉพาะ

■ จะต้องมั่นใจว่า กระบวนการในระบบ

อินเตอร์ล๊อคทั้งหมดได้ปิดการทำงานลงอย่าง

Hydraulic Lockout

สมบูรณ์และครบถ้วนแล้ว หรือ

■ เพิ่มมาตรการที่เหมาะสม เช่น ว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญในเรื่องอินเตอร์ล๊อคมาให้คำปรึกษา ในการทำ Lockout ทั้งกระบวนการ

● การทำ Lockout ระบบไฮดรอลิกหรือระบบแรงดันอากาศ (Pneumatic System)

ระบบไฮดรอลิกหรือระบบแรงดันอากาศเป็นแหล่งพลังงานสำหรับใช้ในการดัน การดึง หรือการดูดอัดที่มีน้ำหนักมากผ่านกระบอกลูกสูบซึ่งส่วนใหญ่จะใช้พลังงานไฟฟ้าเข้ามาช่วยในการขับเคลื่อนระบบ ทั้งนี้ การ Lockout มี 5 ขั้นตอนคือ

1. ระบุเครื่องจักร เครื่องมือกล อุปกรณ์ที่จะทำการ Lockout
2. ปิดการทำงาน และให้มั่นใจว่าส่วนที่เคลื่อนไหวได้หยุดสนิทแล้ว
3. ค้นหาแหล่งจ่ายพลังงาน เมื่อพบแล้วให้ตัดการเชื่อมต่อระหว่างแหล่งจ่ายพลังงานกับระบบโดยใช้วิธีใดวิธีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

■ ตัดการเชื่อมต่อระหว่างแหล่งจ่ายพลัง

งานไฟฟ้ากับปั๊มหรือคอมเพรสเซอร์

■ ปิดวาล์วที่ปล่อยแรงดันเข้ากระบอกลูกสูบ
4. ใช้ตัวลือคส่วนตัวลือคสวิทช์ไฟฟ้าหรือวาล์ว และเพื่อให้แน่ใจว่า ส่วนที่เคลื่อนไหวได้ของระบบ โดยเฉพาะแขนยกหรือแผ่นเลื่อนเปิดเปิดจะไม่เคลื่อนที่เนื่องจากมีแรงดันตกค้างในกระบอกลูกสูบ ให้ใช้สลักหรือตัวลือคไปยึดหรือขวางไว้

5. ทดสอบประสิทธิภาพของ Lockout ให้พิจารณาในสองประเด็น คือ

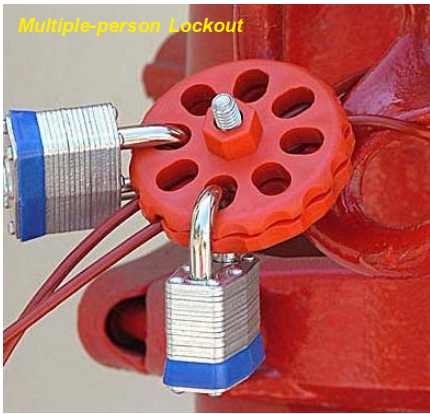
■ จะต้องไม่มีกระแสไฟฟ้าเดินในระบบ โดยเด็ดขาด ทดสอบโดยการเปิดสวิทช์ทำงานของเครื่องจักร

■ แรงดันในระบบต้องเหลือศูนย์ ทดสอบโดยใช้มาตรวัดความดันในระบบ หากยังมีความดันหลงเหลืออยู่ต้องไล่ออกให้หมด

● การทำ Lockout แบบรวมหลายคน (Multiple-person Lockout)

ดังที่กล่าวไปแล้วตั้งแต่ต้น งานซ่อมบำรุงเครื่องจักรนั้น บางครั้งจะมีช่างหลายคนเข้ามาทำงานซึ่งทุกคนจะต้องใช้อุปกรณ์ลือคของตัวเองลือคไว้ที่สวิทช์ ตัวตัด วาล์ว ฯลฯ เสร็จแล้วให้เกิดลูกกุญแจหรือตัวคลายลือคไว้กับตัวเองตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน และเพื่อความสะดวกในการลือคกุญแจหลายๆ ตัวรวมไว้ที่สวิทช์ตัดกำลังจุดเดียว ผู้ปฏิบัติ Lockout สามารถใช้ “แม่ลือคขาสับ” (Lockout Hasp) ซึ่งมีขาสับปลายโค้งพร้อมแม่ลือคบานพับมีช่องสอดวงกุญแจหลายช่องเรียงแถวกันไป แม่ลือคขาสับดังกล่าวนี้จะคลายออกไม่ได้ หากยังมีกุญแจตัวใดตัวหนึ่งคองอยู่ในช่องสอดบนแผง

ในการลือคกุญแจ ช่างคนแรกที่จะทำการลือคจะต้องเป็นผู้ทดสอบประสิทธิภาพของการลือคพร้อมตรวจสอบให้แน่ใจว่าเครื่องจักรจะไม่ทำงาน เมื่อช่างแต่ละคนเสร็จงานของตัวเองและ

จะออกไปจากพื้นที่ทำงาน ต้องไขกุญแจเฉพาะของตัวเองออกไปเท่านั้น นั่นหมายถึง หากยังมีคนทำงานอยู่ เครื่องจักรจะคงสถานะ Lockout ไว้เช่นเดิม และเมื่อช่างคนสุดท้ายเสร็จงาน ก่อนจะไขกุญแจของตัวเองออกไป ต้องตรวจสอบให้แน่ใจก่อนว่าไม่มีใครอยู่ในพื้นที่ทำงานนั้นแล้ว ทั้งนี้ เพื่อให้การสตาร์ทเครื่องใหม่ (Restart) เป็นไปอย่างปลอดภัย

● การปลดล็อกในกรณีฉุกเฉิน

ปกติแล้ว ผู้จะปลดล็อกในระบบ Lockout ต้องเป็นช่างที่ทำการล็อกก่อนจะเข้าไปทำงานเท่านั้น แต่หากเกิดเหตุฉุกเฉินหรือมีเหตุจำเป็น ผู้ปลดล็อกได้ก็คือ หัวหน้างาน (ซูเปอร์ไวเซอร์) หรือผู้จัดการที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการ

การให้คนอื่นปลดล็อกแทนเจ้าของล็อก จะทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้เท่านั้น

- ได้พยายามทุกวิถีทางแล้วในการติดต่อหรือตามตัวเจ้าของล็อกให้มาทำการปลดล็อก แต่ไม่สามารถทำได้
- ก่อนปลดล็อก ต้องแน่ใจว่า เครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ Lockout ไว้จะทำงานได้อย่างปลอดภัย
- ทั้งนี้ เมื่อทำการปลดล็อกในกรณีฉุกเฉิน ตามเงื่อนไขดังกล่าว หัวหน้างาน ผู้จัดการ หรือช่างซ่อมบำรุงที่เข้ากะต่อไป ต้องแจ้งให้เจ้าของทราบว่ามีล็อกของเขาได้ถูกปลดไปแล้ว เพื่อป้องกัน

กันไม่ให้เขาพยายามปลดล็อกของช่างที่ทำงานในกะต่อจากเขาด้วยความเข้าใจผิด

ประการสำคัญคือ หลังจากปลดล็อกในกรณีฉุกเฉิน จะต้องมีการบันทึกในรายงานของฝ่ายความปลอดภัยไว้ด้วย

● การทำ Lockout แบบรวมหลายจุด (Multiple-points Lockout)

ในกรณีต้องทำ Lockout สวิตช์หรือวาล์วหลายตัวในคราวเดียวกัน แทนที่จะทำ Lockout สวิตช์หรือวาล์วที่ละตัวซึ่งเสียเวลาและยากแก่การควบคุมสถานะ “ปิด” ของอุปกรณ์ให้ทำ Lockout สวิตช์หรือวาล์วหลายตัวด้วยการล็อกที่จุดเดียว ดังนี้

- ใช้สายคล้อง(Cable) ทำจากวัสดุที่มีความแข็งแรงทนทานทำการสอดเข้าไปในช่องว่างของสวิตช์หรือวาล์วที่จะ Lockout ทั้งหมด
- ให้ปลายสายคล้องด้านหนึ่งอยู่ตรงจุดกึ่งกลางระหว่างสวิตช์หรือวาล์วสองตัว (หรือหลายตัว) ที่จะล็อก จากนั้นสอดเข้าไปในรูของแผงตัวล็อกแล้วติดกุญแจเพื่อเป็นการ Lockout แบบรวมหลายจุดเข้าด้วยกัน ทั้งนี้ สายคล้องควรจะเป็นแบบเส้นกลม มีเส้นผ่านศูนย์กลางมากพอสมควรเพื่อให้การล็อกมีความแน่นหนาและมั่นคงมากขึ้น
- กรณีมีช่างหลายคนเข้าไปซ่อมบำรุงเครื่องจักร ให้เพิ่มรูที่ปลายสายเพื่อให้สามารถรับล็อกส่วนตัวของช่างทั้งหมดได้ครบ
- หากมีการทำ Multiple-points Lockout หลายแห่งในพื้นที่ทำงาน จะต้องให้ความสำคัญ

Multiple-points Lockout

และปฏิบัติตามมาตรฐานอย่างเคร่งครัดกับการทำ Multiple points lockout ที่เครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จะทำการซ่อมบำรุงเป็นพิเศษ

● การทำ Lockout แบบกลุ่ม (Group Lockout/Key-box Procedure)

กรณีทำงาน (ซ่อมบำรุง) เป็นกลุ่มโดยมีช่างจำนวนมากเข้าไปทำงานในพื้นที่อันตราย แทนที่จะใช้วิธีให้ช่างทุกคนทำการล็อกส่วนตัวที่สวิตช์ตัดกำลังซึ่งอาจทำให้เสียเวลามากก็ให้ทำ Lockout แบบกลุ่ม ซึ่งสมัยก่อนเรียกกันว่า “กระบวนการกล่องกุญแจ”(Key-box Procedure) หลักการคือเขียนแผนระบุขั้นตอนการทำ Group Lockout เป็นหลายลักษณะอักษรแล้วติดไว้ในพื้นที่ทำงานเพื่อให้ทุกคนได้รับทราบโดยทั่วกัน สาระสำคัญของแผน ได้แก่

- กำหนดให้มีการแต่งตั้งตัวแทนของช่าง

Group Lockout

ทั้งหมดที่ทำงานในพื้นที่นั้นจำนวน 2 คน เพื่อให้เป็นผู้ใช้ล็อคส่วนตัวทำการล็อคสวิทช์ ตัวตัดหรือวาล์วของอุปกรณ์ตัดกำลัง ทั้งนี้ ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนทำหน้าที่ Lockout จะต้องมีความรู้ มีประสบการณ์ หรือผ่านการอบรมด้านนี้มาแล้ว (อย่างหนึ่งอย่างใดหรือทั้งหมด)

■ เมื่อทำการล็อคเรียบร้อยแล้ว ตัวแทนที่ได้รับมอบหมายทั้งสองต้องเก็บลูกกุญแจไปล็อคไว้ในที่ปกปิดมิดชิดและปลอดภัย เช่น กล่อง เหล็ก ล็อก เป็นต้น จากนั้นทำการล็อคหรือซีลที่เก็บลูกกุญแจไว้อีกชั้นหนึ่ง กรณีเป็นการซีลโดยการปิดผนึก การผูก การมัด ฯลฯ จะต้องใช้วัสดุที่ไม่สามารถทำลายได้ง่าย (Positive Seal)

■ การล็อคหรือซีลที่เก็บลูกกุญแจไว้อีกชั้นหนึ่ง เรียกว่า Security Lock System โดยใช้ล็อคส่วนตัวของพนักงานทั้งหมดซึ่งทำงานในจุด

Security Lock System

นั้น (รวมของตัวแทนทั้งสองคนด้วย) ล็อคกล่องบรรจุกุญแจที่ Lockout สวิทช์ตัดกำลัง และเมื่อเสร็จงานซ่อมบำรุง พนักงานแต่ละคนจะไขล็อคของตัวเองออกจาก Security Lock System จนหมด คงเหลือไว้แต่ของตัวแทนสองคน ทั้งนี้เป็นดุลยพินิจของพวกเขาวา จะปลด Security Lock System ของตัวเองเพื่อนำกุญแจในกล่องออกไปปลดระบบ Lockout ที่สวิทช์ตัดกำลังเพื่อยกเลิกกระบวนการ Group lockout ตอนไหน

■ เมื่อทำจนครบกระบวนการให้ทั้งสองคนเซ็นชื่อกำกับใบแจ้งทำ Lockout ซึ่งมีรายการ Checklist ระบุส่วนประกอบของเครื่องจักรหรืออุปกรณ์ที่มีการล็อคสวิทช์ตัดกำลังรวมอยู่ด้วย ก่อนนำไปปิดประกาศให้ทุกคนในพื้นที่ทำงานรับทราบโดยทั่วกัน

หมายเหตุ กล่อง Security Lock System ชาวอเมริกันเรียก **Lock Box** หรือ **Gang Lock Box**
ตัวอย่างการทำ Group Lockout

โรงงานอุตสาหกรรมแห่งหนึ่งจะทำการซ่อมบำรุงเครื่องจักรขนาดใหญ่ มีช่างทำงาน 20 คน ต้องทำ Lockout อุปกรณ์ตัดกำลังจำนวน 50 จุด หากให้ช่างใช้ล็อคส่วนตัวทำการล็อคทุกจุดต้องใช้กุญแจหรือตัวล็อคถึง 1,000 ตัว ซึ่งเป็นการสิ้นเปลืองและใช้เวลามาก แต่หากเลือกใช้กระบวนการ Group Lockout จะใช้กุญแจเพียง 120 ตัวเท่านั้น นั่นคือ

■ ตัวแทนพนักงาน 2 คน ใช้กุญแจล็อคสวิทช์ตัดกำลังตามจุดต่างๆ 50 จุด จะใช้กุญแจทั้งสิ้น 100 ตัว

■ นำกุญแจที่ทำ Lockout ทั้ง 100 ตัวไปใส่ไว้ในกล่องที่ใช้เป็น Security Lock System

■ ใช้กุญแจล็อคส่วนตัวของพนักงานทั้ง 20 คน (รวมของตัวแทนพนักงานด้วย) ทำการล็อคกล่อง Security Lock System อีกชั้นหนึ่ง

รวมกุญแจที่ต้องใช้ในการทำ Group Lockout ในครั้งนี้ 100+20 = 120 ตัว

เนื่องจากตามข้อบังคับของ Occupational Health and Safety Regulation Part 10 ไม่ได้ระบุว่าจะต้องเก็บกุญแจ Lockout ทั้งหมดไว้ในกล่องเดียวกันอาจแยกเป็น 2 กล่องๆ ละ 50 ตัว ทั้งนี้ แต่ละกล่อง Security Lock System จะต้องมีกุญแจส่วนตัวของตัวแทนพนักงานสองคนติดไว้ทั้งคู่ ดังนั้นจึงต้องเพิ่มกุญแจขึ้นมาอีก 2 ตัว รวมกุญแจที่จะต้องใช้อีกทั้งหมด 122 ตัว

● ความรับผิดชอบในการทำ Lockout

■ ความรับผิดชอบของนายจ้าง

นายจ้างจะต้องจัดให้มีการทำ Lockout ระหว่างมีการทำงานซ่อมบำรุงหรืองานอื่นใดซึ่งมีความเสี่ยงที่คนงานจะได้รับอันตรายอันเนื่องมาจากเครื่องจักร เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ปิดการทำงานไปแล้วทำงานขึ้นมาใหม่โดยอุบัติเหตุที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

ทั้งนี้ ต้องกำหนดวิธีการและขั้นตอนในการ Lockout ทั้งหมด รวมถึง ผู้จะทำหน้าที่ปลดล็อคในกรณีฉุกเฉินไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ถือเป็นเอกสารสำคัญในสารบบของงานความปลอดภัย และแจกจ่ายให้พนักงานซ่อมบำรุงรับทราบโดยทั่วกัน

สิ่งสำคัญที่นายจ้างต้องจัดหาให้พนักงานได้แก่ กุญแจ ตัวล็อคและอุปกรณ์อื่นที่เกี่ยวข้องสำหรับกุญแจหรือตัวล็อคต้องมอบให้พนักงาน

Tagout

ซ่อมบำรุงเก็บไว้ใช้ส่วนตัวเป็น “**ล็อคส่วนตัว**” (Personal Lock) เจ้าของหรือผู้ได้รับมอบหมายอย่างเป็นทางการ (หัวหน้างานหรือผู้จัดการ) เท่านั้นจะเป็นผู้ปลดล็อค (ห้ามใช้กุญแจหรือตัวล็อคที่ใช้ร่วมกับงานอื่นๆ นำมาเป็น Personal Lock) ทั้งนี้ ล็อคส่วนตัวจะต้องทำเครื่องหมายระบุเจ้าของทั้งที่ตัวล็อคและลูกกุญแจใช้ล็อคสามารถทำได้ทั้งการสลักชื่อลงบนตัวกุญแจและลูกกุญแจเป็นการถาวร หรือการติดป้ายระบุชื่อตำแหน่งของเจ้าของผู้ติดไว้ และห้ามไม่ให้ถอดออกตลอดเวลาที่ครอบครองในฐานะพนักงานของบริษัท และจะต้องมีการเรียกคืนทันทีเมื่อพ้นสภาพการเป็นพนักงานไปแล้ว

นอกจากนี้ นายจ้างต้องจัดให้มีการอบรมเพื่อให้พนักงานและหัวหน้างานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบ Lockout อย่างถ่องแท้พร้อมฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้พนักงานเกิดทักษะ สามารถทำ Lockout ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน

ข้อกำหนดในการทำ Lockout ให้นายจ้างนำไปใช้บังคับกับผู้รับเหมาภายนอกทุกรายที่เข้ามาทำการซ่อมบำรุงเครื่องจักรในบริษัทเพื่อเป็นการรับประกันว่า งานซ่อมบำรุงหรืองานอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันซึ่งทำขึ้นในบริษัททุกครั้งได้มีการทำ Lockout อย่างถูกต้องและครบถ้วน

■ **ความรับผิดชอบของพนักงาน**

พนักงานผู้ทำการซ่อมบำรุงแต่ละคนจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบในการทำ Lockout ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จสิ้นภารกิจโดยใช้ล็อคส่วนตัวซึ่งจะต้องล็อคและปลดล็อคด้วยตัวเองเท่านั้น ยกเว้นมีเหตุฉุกเฉิน หัวหน้างาน หรือผู้จัดการ หรือผู้ได้รับการมอบหมายอย่างเป็นทางการจะ

เป็นผู้ปลดล็อคของพนักงานคนใดคนหนึ่ง กรณีมีการทำ Group Lockout ไม่ว่าจะได้รับการแต่งตั้งเป็นตัวแทนพนักงานหรือไม่ ต้องใช้ล็อคส่วนตัวทำการล็อคที่กลอง Security Lock System ร่วมกับพนักงานคนอื่นทั้งหมดที่ทำงานซ่อมบำรุงและทำการปลดล็อคดังกล่าวด้วยตัวเองหลังเสร็จสิ้นภารกิจ

พนักงานจะต้องเก็บลูกกุญแจใช้ล็อคส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นล็อคทำไว้ที่สวิทช์ตัดกำลังหรือที่ Security Lock System ไว้กับตัวตลอดเวลาขณะปฏิบัติงานบริการหรือซ่อมบำรุง

● **ข้อบังคับ OSHA 29 CFR Part 1910.147:**

The Control of Hazardous Energy (Lockout/Tagout)

ที่กล่าวไปแล้วทั้งหมด เป็นสาระสำคัญของการทำงาน Lockout ที่ปรากฏทั้งในข้อบังคับของประเทศแคนาดาและสหรัฐอเมริกาซึ่งไม่ได้มีความแตกต่างกันนักทั้งในเรื่องหลักการ วิธีการ และกระบวนการ แต่สำหรับข้อบังคับของสหรัฐอเมริกา (OSHA 29 CFR Part 1910.147) มีข้อกำหนดเฉพาะตัวในหลายประเด็น ส่วนที่มีความสำคัญและควรทราบไว้ ได้แก่

■ **สีของตัวกุญแจหรือตัวล็อค**

สีของกุญแจ (ทั้งแม่กุญแจและลูกกุญแจ) หรือตัวล็อคชนิดต่างๆ จะกำหนดให้คู่กับสาขาช่างที่เข้ามาทำงาน ดังต่อไปนี้

- สีน้ำตาล : ช่างสีและช่างไม้
- สีน้ำเงิน : ช่างไฟฟ้า
- สีแดง : ช่างทำงานทั่วไป
- สีดำ : ช่างทำความเย็น
- สีเขียว : ช่างซ่อมบำรุง
- สีทอง : ช่างประกอบ

■ **การแขวนป้ายบอกสถานะ Lockout หรือการทำ Tagout ที่เครื่องจักร**

ป้ายที่ใช้ทำ Tagout ต้องมีลักษณะดังนี้

- ขนาด 5 ½ นิ้ว X 3 นิ้ว
- ทำด้วยวัสดุตามที่กำหนดในข้อบังคับ OSHA 29 CFR Part 1910.147 และจะต้องสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Reusable)

□ ด้านหน้าพิมพ์ข้อความ “**DANGER DO NOT OPERATE**” ชื่อคนทำการล็อคพร้อมเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ วันเวลาที่การล็อค ด้านหลังพิมพ์ข้อความ “**This Energy Source Has Been Locked Out**” และมีที่ว่างสำหรับบันทึกข้อความสำคัญเกี่ยวกับการทำ Lockout

กรณีอุปกรณ์ตัดกำลังของเครื่องจักรไม่สามารถทำ Lockout ได้ ให้ทำ Tagout อย่างเดียว (ปิดการทำงานของเครื่องจักรหรือปิดระบบควบคุมการจ่ายพลังงานแล้วแขวนป้าย Tagout ในตำแหน่งที่มองเห็นได้ชัดเจน)

● **การทำ Tag-on สวิทช์อุปกรณ์จ่ายพลังงานใช้ในเหตุฉุกเฉิน**

Tag-on เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการตัดพลังงานที่จ่ายให้อุปกรณ์ใช้ในกรณีฉุกเฉิน เช่น เครื่องสูบน้ำ ไฟส่องสว่าง ระบบทำความเย็น ฯลฯ ด้วยความพลั้งเผลอหรือเข้าใจผิดเนื่องจากอยู่บนแผงควบคุมเดียวกันกับสวิทช์จะทำการล็อคโดยใช้วิธีติดป้ายที่สวิทช์อุปกรณ์ฉุกเฉินให้เห็นชัดเจน มีข้อความระบุว่าเป็นสวิทช์จ่ายพลังงานสำหรับอุปกรณ์ฉุกเฉินและ “ห้ามตัดไฟ” ยกเว้นเป็นคำสั่งของผู้บัญชาการสถานการณ์ฉุกเฉิน!